

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA NRUL 36. :: TELEFON: 47—82. MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL :

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român”, „Foia Ilustrată” și „Cucu” pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Lupte mari între forțe navale pe Marea Nordului

Berlin, 27 Martie. — Șeful amiralității marinei germane dă următorul comunicat: La 25 Martie dimineață avioane engleze au întreprins un atac contra părții de nord a coastei Friezei de nord. Atacul a eșuat complet. Două vapoare de pescari germane înarmate, au căzut jertfă vapoarelor engleze. Avioanele noastre marine au de 25 spre 26 Martie numai câteva torpiloare germane au putut vedea dușmanul în retragere. Un torpilor nu s'a reîntors până acum.

Kopenhaga, 27 Martie. — »Berlinske Tidende« anunță, că în apropiere de Ebsjerg a avut loc o luptă pe mare între 20 de vapoare de război engleze și 15 torpiloare și vapoare de pescari germane, cari pescuiau la sud de Fanø. Vapoarele de pescari s'au retras în urmă după ce două din ele au fost incendiate. Mai multe vapoare au fost rănite. Evenimentele acestea s'au desfășurat foarte departe de continent, așa că cu cele mai bune ochi n'a putut fi observat.

Ebsjerg este un port la Marea Nordului la coasta daneză a Iutlandei.

Strigătul de ajutor al Franței

Berna, 27 Martie. — Senatorul Humbert publică în »Le Journal« un apel urgent către puterile Ententei.

Nu fără oarecare înfrățire, populația franceză a luat la cunoștință de chemarea sub arme a glotașilor din contingentul 1888 (de 48 ani). Franța devine de fapt zi de zi tot mai săracă în rezerve de oameni.

Unde e țara care ca Franța să fie mers până la capăt cu furnizarea de material omenesc. Cei

retrimiși de pe front au fost aliași în lucrările accesorii, cei neapți au fost de repetate ori din nou asentați, — și apoi au fost chemați sub drapel și contingentul 1888, aproape bătrâni și cei din 1917, aproape băieți.

Articolul acesta se termină cu acest strigăt de ajutor adresat puterilor Ententei: Franța a lăcrat până acum pentru toți, acum s'ar conveni ca și celelalte puteri să lucreze pentru Franța.

Au reînceput luptele pe frontul basarabean

București, 27 Martie. — Din Radauț se anunță cu data de 25 Martie: Azi la prânz au apărut avioane austro-ungare deasupra orașului Lipcani, spre a afla pozițiile și mișcările trupelor rusești. Dinspre Nistru bubuie puternic tunurile.

Ziarul »Universul« află din Radauț: La orele trei după amiază s'a urcat asupra orașului Lipcani

un avion rusesc zburând peste frontul din Bucovina. La Nistru s'a încins o luptă violentă. — Trupele austro-ungare atacă neconținut și rușii cearcă din răspuțeri să reziste asalturilor trupelor austro-ungare. În regiunea orașului Lipcani locuitorii sapă tranșee, cari se întind până la Nistru.

DIN ROMÂNIA

Filipescu s'a întors din Rusia

Vineri seară la ora 9, D-sa a sosit la Dorohoi, venind din Novosielitza, până unde l'a condus un ofițer superior rus dela statul major.

O dare pe lux și jocuri în România

Camera deputaților a votat un proiect de lege prin care se pune un bir pe obiecte de lux, ca automobile, bijuterii, etc. Se percepe apoi o dare de 20 procente dela câștigurile dela jocul de noroc.

Intre neprevădere și dușmănie

De o bucată de vreme, în starea bolnavă a spiritului nostru public, se observă un fenomen, care se explică prin zguduirile neconținute la care sunt expuși nervii teturora, dar cari totuși trebuie să-și afle liniștirea și măsura într'o critică pe care vicisitudinile fatale ale unei uriașe lupte n'o pot zgudui.

Pe de o parte, față de enorma operă subminatoare pe care o îndeplinesc supt ochii noștri străinii de peste hotare, adesea sprijiniți față de străinii din țară, cari nu se jenează de loc, păstrăm atitudinea unui popor așa de zdravăn, așa de sigur de sine și încunjurat de atâtă liniște încât n'are de ce-și face griji. Fiecare vede, dar nu reține, aude, dar nu păstrează în minte; nimeni aproape nu se gândește să fie un informator tăcut al autoității, care ea singură poate controla, pedepsi și îndrepta. Și, s'o spunem, autoritatea însăși, leneșă în a se informa singură, nu arată față de întâmplătoarea informație aceea griji care prefăce pe cine s'a invrednicit odată de atenție într'un devotat următor al uneltirilor contra Patriei.

Dar, dacă lipsește această supraveghere, avem în schimb, pentru a îndoi răul, altceva.

Nu descoperi cineva un lucru, nu i se pare că l'a descoperit, fără ca îndată să alerge la o desmățată publicitate. Afirmă faptul parcă l'ar fi văzut el, strigă contra neglijenței tuturor celor cari erau datori să-l vadă, strânge gălăgios lumea, nu în jurul faptului, pe care voiește să-l împiedice de acum înainte, după pedeapsa venită vinovatului, ci, vai! în jurul persoanei sale.

Resultatul e, întâiu, că străinul va ști unde, cum și de cine trebuie să se păzească, luând măsuri ca o cercetare să-l găsească fără nici o dovadă contra lui. Al doilea, că autoritatea, insultată, în loc să fie înștiințată, va începe unăvărta cu o prevenție contra denunțatorului. Și, al treilea, că în public va crește, prin desperarea unor asemenea comunicate, convingerea desastroasă că ne aflăm fără straja nimănui în gura unei prăpăstii în care azi-mâne neapărat vom că-

Prețul unui exemplar 6 fileri.

Luptele din jurul cetății Verdun

Harta aceasta indică precis, frontul de luptă, unde s'a desfășurat cea mai crâncenă bătălie în-
la nord, nord-est, nord-vest și est de Verdun — tre germani și francezi.

RĂZBOIUL CU ITALIA

— Italianii bombardează orașele Görz și Rovereto. — Am cucerit o poziție italiană. — Viscol, ploi, eceață pe câmpul de luptă italian. -- Un nou svon despre declarație de război a Italiei adresată Germaniei. —

De pe frontul italian, raportul lui Höfer a anunțat la 24 Martie că dușmanul a bombardat orașele Görz și Rovereto. Altfel nimic deosebit, iar la 26 Martie, v. Höfer a anunțat:

Artileria dușmană a ținut sub foc platoul Doberdo, sectorul Fella și câteva poziții de pe frontul tirolez. La răsărit de trecătoarea Plöcken, trupele noastre au pătruns într-o poziție italiană. La Marter, în valea Sugana — am respins un atac dușman.

Höfer, mareșal-locot.

— Comunicatul italian dela 23 Martie anunță că în valea Sugana, la Brenta, detașamente austro-ungare, sprijinite de artilerie au atacat de repetate ori pozițiile noastre, dar au fost respinse cu grele pierderi, lăsând și câți-va prizonieri, arme, munițiuni în mâinile noastre. Și la Roviniaz și la Mrzl au fost respinse în aceeași noapte încercări de înaintare ale trupelor austro-ungare. Aeroplane italiene au bombardat Oppachiasella și Nabresina. Aeroplane austriace au aruncat bombe asupra localităților Asiago și Telve (v. valea Sugana).

— Raportul italian dela 24 Martie anunță:

Coloane dușmane în marșul lor pe valea Astico, la Val d'Assa și pe muntele la răsărit de valea Sassina au fost atacate de artileria noastră, care a bombardat și un tren cu material de război austriac în gara Caldonazzo. În valea Corda, trupele italiene, cu tot viscolul cumplit — și-a lărgit pozițiile pe panta de nord-est de Sasso di Mezzodi și au ocupat și localitățile Valazzo și Ruaz. Pe frontul Isonzo, luptele de artilerie au continuat ieri cu mari întreruperi din cauza ceții și ploaii. Artileria italiană a bombardat gara Santa Lucia Tolmina și localitatea Modrojo unde s'a semnalat mișcări de trupe austro-ungare.

— »Zürcher Pest« află din Lugano, că în cercurile italiene bine informate se afirmă că în timpul cel mai scurt, pe temeiul deciziunilor conferinței Ententei la Paris, Italia va declara război Germaniei. Salandra și Sonnino numai cu greu cedeză acestor stăruinți ale Ententei și cer despăgubiri corespunzătoare.

TURCIA și DUȘMANII EI

— Apropiată capitulare a englezilor la Kutel Amara. — Lupte în Mesopotamia. —

Comunicatul turc anunță că în Mesopotamia, la Felahia, 2 batalioane engleze au încercat să atace trupele noastre pe malul drept al riului Tigris — au fost însă respinși după o luptă de o oră. La 21 Martie aeroplanele noastre au aruncat cu succes bombe asupra pozițiilor dușmane dela Kut el Amara. În aceeași noapte un hidroplan turc a aruncat bombe asupra unui vapor dușman lângă insula Imbros.

Toate bombele au nimerit vaporul.

— Ziarele engleze încep să obicinuiască opinia publică engleză cu probabilitatea unei capitulări a ~~unor~~ engleze asediați la Kut-el-Amara.

Numai 1 C. 50 fil.

este abonamentul la foaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele — »Cucuc« și »Foaia Ilustrată« — pe timp de o lună

pentru soldații răniți și bolnavi din spitale.

Scene furtunoase în parlamentul german

Discursul revoluționar al unui deputat socialist german. -- »Masele populare voiesc pace!« -- Chemat la ordine. Contraziceri vehemente. -- Ruptură în partidul socialist german.

Din Berlin vine știrea că în cursul ședinței de Vineri a Reichstagului german, deputatul socialist Haase la desbaterea bugetului, a criticat cu violență atitudinea guvernului german față de libertatea cuvintului și față de funcționarea organizațiilor muncitorești — apoi a trecut la critica politicii externe a guvernului german, și a fost de repetate ori chemat la ordine de președintele Camerei.

În timpul discursului socialistului Haase s'au produs scene furtunoase, cum rare ori s'au pomenit în Reichstagul german. Aproape fiecare frază a deputatului Haase, a fost întreruptă de contraziceri vehemente de pe toate băncile ale Camerei, chiar din partea amicilor politici ai lui Haase, dintre cari în special socialistii Scheidemann și Keil, în aplauzele insufleteite ale Camerei și tribunei publice, i-au strigat, că nu a respectat acordul survenit.

Deputatul Haase în vorbirea lui a accentuat dorul masselor din toate țările după pace, și a declarat că ori cum s'ar termina marea încăierare, din care nu vor ieși nici învingători, nici învinși, Europa pornește pe calea sărăciei.

A sunat ceasul final al regimului capitalist, fiindcă n'a putut să împedice că în sinul ei să se nască furia războiului.

După aceste cuvinte, președintele Camerei întreabă dacă Reichstagul mai voiește să asculte pe deputatul Haase.

În aplause furtunoase se decide să se renunțe la cuvintul deputatului Haase, pentru care a dat aprobare și o parte din deputații socialiști, ceea ce a fost primit cu aclamații de celelalte partide.

Secretarul de stat, dr. Helfferich își exprimă regretul adânc și marea indignare ca un hărbat, care se prezintă ca »reprezentantul poporului«, să facă astfel de declarații cari aduc numai apă la moara dușmanului. (Lui Haase îi se strigă: Reprezentantul străinătății). — Domnule Haase — continuă secretarul de stat — dacă voți să știți cum gândește poporul german despre război, întrebați pe acei cari au semnat zece miliarde de mărci pentru împrumutul de război. Sînt milioane de singuratici. Împrumutul acesta de război a fost un împrumut popular. Prin aceasta poporul german vădește că nutrește sentimente ce sînt absolut diferite de acelea ce le manifestă Haase. (Vii aplause).

Deputatul Scheidemann (social-democrat) relevă surprinderea ce a provocat și în sinul fracțiunii socialiste parlamentare, vorbirea d-nului Haase, — cu atât mai mult că fracțiunea noastră respectă tocmai cuvintele lui Haase ce le-a pronunțat aici la 4 August 1914, anume că în ceasuri grele, nu lăsăm patria fără ajutorul nostru. (Vii aplause).

Discuția se inchide.

Deputatul Haase repetă în sgomotul mare al Camerei, că acei sînt cei mai buni patrioți, cari după 20 de luni de război sîngeros, dau glas unei înțelegeri între popoare printr-o pace sinceră.

Observația aceasta a lui Haase provoacă noi scene furtunoase.

Din toate părțile îi se strigă lui Haase:

— Trădător de patrie!

După aceste scene, președintele inchide ședința.

Ca o urmare a scenelor furtunoase din parlamentul german, au ieșit din fracțiunea parlamentară socialistă germană, 18 deputați, formind »fracțiunea comunității de muncă social-democrată.« Această fracțiune numără următorii socialiști de frunte: Bernstein, Haase, Geyer, Stadt-hagen, Zuheil, Ledebour, etc.

Știrile zilei

In jurul suspendării „Românului“

Poșta ne-a adus cu o întârziere de două zile următoarea scrisoare, ce ne-o adresează d. C. Savu, redactorul responsabil al ziarelor »Românul« și »Poporul Român«:

Arad, 23 Martie n. 1916.

Iubiți confracți,

Azi, Joi, am primit decisiul primarului orașului Arad la cererea ce am adresat-o de a se lua la cunoștință continuarea apariției ziarului politic săptămânal »Poporul Român«.

In decisiul său d. primar spune:

»Resping cererea dv. și a soților dv. cu privire la continuarea apariției ziarului politic săptămânal »Poporul Român«, deoarece reparația acestui ziar nu oferă garanții că nu va urma aceeași direcțiune politică pentru care ministrul reg. ung. de interne, prin decisiul său dat sub Nr. 32.858 din 1916, a oprit apariția ziarului »Românul«.

Rugându-vă respectuos să binevoiți a publica acest comunicat în prețitul dv. organ de publicitate, vă anticipez călduroase mulțumiri colegiale.

Cu dragoste frățească

CONSTANTIN SAVU

Redactorul resp. al ziarelor »Românul« și »Pop. Român«.

Ziarele noastre sunt rugate să reproducă acest comunicat.

Prim ministrul ungar la Viena

Contele Tisza însoțit de secretarul său. dr. Latinovics a plecat ieri la Viena.

Miniștrii austriaci la Budapesta

Azi sosesc în Capitală, ministrul de agricultură austriac Zenker, ministrul de comerț dr. Spitzmüller și ministrul de finanțe austriac dr. Leth — pentru a continua tratativele de ordin economic cu colegii lor ungari.

Tratative româno-germane

Din București se anunță:

Ministrul german v. Busche, întorcându-se din Berlin, a vizitat pe primul ministru român cu care a conferat timp mai îndelung. D. Brătianu s'a prezentat apoi în audiență la regele Ferdinand.

Convenirea parlamentarilor ungari și austriaci

ce a avut loc Sâmbătă la Viena, a fost caldă și colegială. Deputați ungari și deputați austriaci din partidele german național, german liberal și creștin social s'au întrunit în sala mică din »Grand Hotel«. Discursuri nu s'au ținut — a fost mai mult un schimb de idei cu scopul de a se stabili o apropiere mai vădită, mai prietenoasă între germanismul austriac și națiunea ungară pe teren economic și politic. La ora 1 a avut loc un prinz comun. Deputatul austriac, dr. Gross, șeful partidului german național a salutată pe oaspeții prezenți și și-a exprimat credința că mica planta a încrederei reciproce va fi mai departe cultivată. Salutată pe colegii ungari, cu un oarecare sentiment de rivalitate, fiindcă aceștia sînt în posesia deplină a drepturilor parlamentare, pe când la austriaci nu-i cazul. Deputatul ungar, Albert de Berzeviz, a arătat învățămintele ce trebuie să scoată Austria și Ungaria din război, în prima linie o înțelegere care să lina seama

de relațiile și stările anbelor țări. Chemarea asta la Viena, din partea Dv., o considerăm ca un privilegiu bine venit, ca să continuăm constătuțiile colegiale, și intime inițiale la Budapesta. Convenirele acestea au pornit din convingerea că de necesară e menținerea dualismului austro-ungar — care s'a afirmat atât de strălucit în acest război. Sînt dușmanii vecilor idei centraliste ca și a descompunerii federaliste a monarhiei. Trebuie de avut și raportur economice temeinice cu Germania.

Convenirile acestea vor fi continuate și în viitor.

Manuscrisele postume ale reginei Elisabeta

Directorul Fundațiunii Universitare, Carol I., d. Tzigara Samurcaș, face cunoscut, că printre scrisoare ce i-a adresat-o regina Elisabeta la 22 Iulie 1915, dispune că toate manuscrisele ce vor fi găsite după moarte în birourile săi fie puși lui la dispoziție, care are deplina libertate de a le folosi. Din convorbirele ce le-a avut d. Tzigara cu regretata Regina, d-se știe precis cum să întrebuințeze aceste manuscrise.

Ministrul de interne german la Budapesta

Din Berlin se anunță: Secretarul de stat dela ministerul de interne german, Richter, va pleca zilele acestea la Viena și Budapesta, pentru a începe tratativele în vederea creării unui tarif vamal comun.

Încă un complice al atentatului dela Serajevo a murit

Sâmbătă a murit în închisoarea dela Möllersdorf (Austria) unul din complicii la asasinarea Moștenitorului de tron, Francisc Ferdinand, — cu numele Nedo Kerovics. Acesta a fost condamnat la 28 Octombrie 1914 la moarte prin strâng, dar în Februarie 1915 a fost grațiat, schimbându-se pedeapsă la 20 ani închisoare grea. În închisoarea dela Möllersdorf a murit de tuberculoză.

Mackensen—Radoslawow

Din Sofia se anunță:

Feldmareșalul Mackensen, plecând la Constantinopol, s'a oprit la Sofia, și în gara a avut o convorbire de un ceas cu prim ministrul bulgar Radoslawov.

Vagoane germane în România

»L'Independance Roumaine« anunță că în curând vor sosi la București cele 30 locomotive comandate de România înainte de război în Germania.

Nou avocat român

D. dr. Dionisiu Pop, avocat, și-a deschis cancelarie advocațială în Cluj (Bocsday-ter No. 9, lângă alea cea mică).

Ruptură între partizanii lui Filipescu și Take Ionescu?

Ziarul »Steagul« dă următoarele știri: In unele cercuri ale conservatorilor disidenți filipescani, din care fac parte 2 foști miniștri: d. Greceanu și M. Vlădescu, s'a pus la cale ruptura definitivă dintre filipescani și takști. Suntem informați de o persoană al cărui nume îl trecem sub tăcere, că în acest scop — decând d. Filipescu lipsește din țară — au avut loc mai multe consfătuiri în principalele capitale de județe. Semnalul s'a dat la București. D. M. Deșliu a convocat la o consfătuire pe amicii personali ai d-sale, consultându-i.

Toți au fost de părere că o continuare în politică alături de Take Ionescu, este imposibil.

Acest lucru s'a petrecut la fel și în județe.

S'a hotărât ca la sosirea d-lui Nicu Filipescu, o comisiune compusă din mai mulți fruntași, să se prezinte d-sale și să-i aducă la cunoștință cele hotărâte.

Tot de această părere este și d. Mișu Cantacuzino, care în calitate de șef al organizațiilor filipescane din Prahova și Ialomița, a convocat pe amicii d-sale din aceste localități, comunicându-

le că este ferm hotărât a cere d-lui N. Filipescu, să rupă orice relațiuni politice cu d. T. Ionescu.

D. Mișu Cantacuzino, a declarat că în caz când d. Filipescu va refuza, d-se în calitate de președinte al grupărei filipescane din Capitală, va convoca pe membrii acestui club, cărora le va cere să clarifice situația falsă a grupărei lor în politică față de grupărea takistă.

O servitoare aruncă în foc hârtii de valoare 30.000 coroane

Doamna Bela Mezei din Budapesta, (str. Koral 25), părăsind ieri patul, unde a zăcut, fiind bolnavă, a descoperit cu groază că-i lipsește lădița de fer cu hârtii de valoare de 30.000 coroane și bijuterii de 20.000 coroane. Anunțând cazul poliției, servitoarea ei, de frica de a nu fi descoperită a aruncat în foc aceste hârtii de valoare, iar bijuteriile le-a ascuns sub lada cu cărbuni. Detectivii au reușit să descopere furtul și pe autoarea. D-na Bela Mezei nu suferă vre o pierdere, prin distrugerea prin foc a hârtiilor de valoare, căci numerele acestor hârtii sînt ținute în evidență de o bancă.

Bibliografie

A apărut: »Școala modernă și Religiuina la noi de dr. Petru Barbu«, Caransebeș. — Domnii Călinești, cari doresc să aibă broșura, o primesc gratuit dela autor.

Editor și redactor responsabil: D. Birăuțu, Tipografia »Poporul Român«, VII., Ilka-utca 36.

Lămuriri referitoare la Ajutorul de stat

pentru familiile celor înrolați precum și despre îngrijirea invalizilor, a văduvelor și orfanilor celor căzuți în război.

Broșura este întocmită după ordinațiunile și legile referitoare la ajutoarele ce se dau din partea statului, și este împărțită în trei părți:

I. Ajutorul de stat.

Pe 12 pagini se vorbește în broșură despre felul cum se dă ajutor familiilor a căror susținător a fost înrolat. Se arată cu deamănuntul care familie are drept să ceară ajutor și cât îi se poate da după lege. In fiecare comitat ajutoarele se schimbă. Se relevă cât ajutor se dă în comitatele românești.

II. Îngrijirea invalizilor și a familiilor acestora.

In acest capitol se spune, pe 11 pagini cum se îngrijește statul de soldații și ofițerii cari au devenit ologi, ciungi, etc., în decursul împlinirii datoriilor lor militare. Se arată cu cifre cât ajutor se dă lunar, ori anual invalizilor și familiilor lor.

III. Ocrotirea familiilor celor căzuți (morți) pe câmpul de luptă, precum și a celor dispăruți.

Sub acest titlu se publică cu deamănuntul ajutorul dela stat al văduvelor, orfanilor și al familiilor celor căzuți pe câmpul de luptă. Se arată sprijinul material lunar al văduvei, speșele de creștere ale orfanilor și ajutorul provizor anual în cazul când soldatul a dispărut. Toate aceste se cuprind și într-un articol separat unde se arată competențele lunare ale văduvelor și orfanilor rămași de ofițerii, cadeții și stegarii căzuți în război, și speșele de educațiune a copiilor rămași fără tată.

Broșura aceasta este unica în felul său. In toată broșura se pun întrebări și se dau răspunsuri înțelegătoare.

Prețul 40 fileri, plus 5 fileri porto postal. Se poate căpăta dela Administrația ziarului

»Foaia Poporului Român«

BUDAPESTA, VII., Ilka-utca 36